

KVELDSGUDSTJENESTE MED NATTVERD Skjærtorsdag

Fjellhamar kirke 29. mars 2018

Lukas 22, 14 – 23

PREKEN

PREKENTEKSTEN

Da tiden var inne, tok Jesus plass ved bordet sammen med apostlene. ¹⁵ Og han sa til dem: «Jeg har lengtet inderlig etter å spise dette påskemåltidet med dere før jeg skal lide. ¹⁶ For jeg sier dere: Aldri mer skal jeg spise påskemåltidet før det er blitt fullendt i Guds rike.» ¹⁷ Så tok han et beger, ba takkebønnen og sa: «Ta dette og del det mellom dere. ¹⁸ For jeg sier dere: Fra nå av skal jeg aldri mer drikke av vintreets frukt før Guds rike er kommet.» ¹⁹ Så tok han et brød, takket og brøt det, ga dem og sa: «Dette er min kropp, som gis for dere. Gjør dette til minne om meg.» ²⁰ På samme måte tok han begeret etter

måltidet og sa: «Dette begeret er den nye pakt i mitt blod, som blir utøst for dere.

²¹ Men se: Han som forråder meg, har hånden her på bordet sammen med meg.²² For Menneskesønnen går bort, slik det er bestemt. Men ve det mennesket som forråder ham!» ²³ Da begynte de å trette om hvem av dem det kunne være som skulle gjøre dette.

PÅSKEDRAMAET DRAR SEG TIL

Det er påskefeiring i Jerusalem år 33. Byen sydet og kokte av liv. Pilgrimmene tredoblet antallet fra kanskje 80 000 til 250 000. Romerne øket vakholdet tilsvarende. De jødiske lederne, overprestene og de skriftlærde, var, tross den dype konflikten med romerne som hadde tatt landet deres og ikke delte deres tro, omforent i ønsket om en rolig og fredelig påske. Brøt uro og opprør ut ville det slå hardt tilbake på jødernes mulighet til å feire påske i neste omgang. I tillegg var den økonomiske fortjenesten rundt ofringene og påskefesten helt avgjørende. Påskefesten ble feiret til minne om utferden av Egypt, men var like mye en feiring i håp og forventning om at Gud skulle

sende sin Messias, til oppreisning, ny befrielse, fred og rettferdighet for Guds folk.

Inn i dette kom Jesus ridende. Frem til nå hadde Jesus vært tilbakeholdende med å fremstå som Messias selv om stadig flere snakket om det rundt han. Men nå var tiden inne. I inntogets jubel fra folket, i renselen av tempelet, og de harde samtalene med overpresten og de skriftlærde, holdt han ikke lenger igjen. Jesus var en tikkende bombe i det yrende og messiaslengtende folkehavet. Og han hadde folket på sin side.

Overprestene og de skriftlærde lengtet også etter Messias. Men de var sikre på at Jesus ikke var det. Onsdag trakk de konklusjonen: « *Da kom overprestene og folkets eldste sammen i palasset til øverstepresten Kaifas, og de ble enig om å gripe Jesus med list og få ham drept, «men ikke under høytiden», sa de, «for da kan det bli uro i folket».*

Samme kveld skjedde det noe som endret planene deres. Den kvelden var Jesus på en fest utenfor byen, i Betania. Her ble han salvet og sa at han nå

var salvet for sin gravferd. Judas var der og gikk rett derfra inn i byen, til øversteprestene, avtalte løsepengene og søkte en anledning for å utlevere Jesus. Hvorfor gjorde han det? Vi vet ikke, og mange muligheter er tenkt. To av de mest vanlige er: Skjønte han at nederlaget var uunngåelig og skiftet side for redde sitt eget skinn? Eller var han, som navnet Judas Iskariot forteller, en selot som ville kaste romerne på dør om så med våpen i hånd, og som var utålmodig og ville fremtvinge en endelig konfrontasjon hvor hans mester og Messias skulle seire, og Guds rike komme? Hans fortvilte reaksjon og selvmord når han så hvordan det gikk, tilsier at det siste var mest riktig.

LENGSEL ETTER EN NY PAKT

Midt i dette dramaet feiret Jesus og disiplene, Judas inkludert, påskemåltidet.

Påskemåltidet feiret de til minne om natten da israelsk folk som slaver i Egypt midt på natten sto med kappen bundet opp, skoene på og reisevesken pakket. Påskelammet var slaktet, og blodet strøket på dørstolpene. Dødsengelen gikk da fordi de dørene, men Farao og egypterne ble så hardt

rammet at Farao omsider lot Israels folk gå. Og med budene på Sinaifjellet ble pakten inngått mellom Gud og Israels folk. Gud vil være deres Gud og følge dem, beskytte dem, berge dem. De skulle følge hans lov og bud. Så er Israels historie videre en lang historie om et folk som stadig vender seg vekk fra Gud og hans bud. Og behovet for en fornyelse av pakten med Gud er sterk. Mange av profetene satte ord på denne lengselen. Slik som Jeremia:

*Se, dager skal komme, sier Herren,
da jeg slutter en ny pakt
med Israels hus og Judas hus,
32 ikke som den pakten
jeg sluttet med fedrene deres
den dagen jeg tok dem i hånden
og førte dem ut av Egypt;
den pakten brøt de,
enda jeg var deres herre, sier Herren.
33 Men dette er pakten jeg vil slutte
med Israels hus i dager som kommer,
sier Herren:
Jeg legger min lov i deres sinn*

*og skriver den i deres hjerte.
Jeg skal være deres Gud,
og de skal være mitt folk.*

*34 Da skal ingen lenger
undervise sin neste og sin bror
og si: «Kjenn Herren!»
For de skal alle kjenne meg,
både små og store, sier Herren.
For jeg vil tilgi skylden deres
og ikke lenger huske synden.*

DET MAKELØSE BYTTE

Denne profetien, denne nye pakten, opprettet Jesus denne kvelden. Inn i det gamle paktsmåltidet kommer han med den nye pakten, dypt knyttet til sin person og sitt liv og død. Inn i dette måltidet delte han brødet, velsignet vinen og opprettet en ny pakt mellom Gud og alle mennesker. Han var det nye påskelammet som ga sitt liv, og hans blod på korsets stolpe skulle en gang for alle opprette en ny pakt mellom Gud og mennesker. Ikke en pakt med en budliste som skulle følges. Men en pakt hvor han med sitt liv sonet straffen for det onde, for det gale vi lett kjører oss fast i, synden som henger seg

fast. Med sin kropp symbolisert i brødet og med sitt blod symbolisert i vinen, ga han sitt liv. Vi som tar i mot brødet og vinen får tilgivelsen. For Gud vil tilgi skylden vår, og ikke lenger huske synden. Så henger ikke den nye pakt lenger på at vi må greie å følge et sett med bud. Den nye pakt henger på at vi tar imot Jesus offer, tar i mot Guds tilgivelse og nåde. Det skjer i nattverden. I brødet og vinen forenes vi med Jesus som ofret seg for vår skyld. Her skjer det et makeløst bytte: Jesus Kristus tar vår synd, mens vi får hans tilgivelse. Dette makeløse byttet er vår reisekost, vår matstasjon på livets vandring fram mot det lovede land. Uten matstasjoner underveis blir det tungt å komme frem. Det makeløse byttet er vår matstasjon på livets vei. Vi får legge av oss det som tynger, vår synd, og vi får tilgivelse og Guds kjærlighet tilbake.

Ingen får frem dette skiftet fra gammel til ny pakt som Hebreerbrevet. Guds hellighet og hans nærvær var knyttet til templet og det aller helligste, helt innerst bak forhenget der paktkisten sto. Dit inn gikk bare øverstepresten, en gang i året, for å sone

for folkets synder. Hør igjen det Hilde leste fra hebreerbrevet:

19 Så har vi da, søsken, frimodighet ved Jesu blod til å gå inn i helligdommen, 20 dit han har innviet en ny og levende vei for oss gjennom forhenget, som er hans kropp. 21 Og siden vi har en så stor prest over Guds hus, 22 så la oss komme fram med oppriktig hjerte og full visshet i troen, med hjertet rensset for vond samvittighet og kroppen badet i rent vann.

FULL SKJÆRING

På mange måter er skjærtorsdag dagen da alt skjærer seg. Tre utrolige år med Jesus er kronet med bejublet inntog, og en fortettet stemning midt i selveste Jerusalem. Skjærtorsdag skjærer alt seg. Judas forråder, Jesus tas til fange, disiplene flykter og Peter fornekter. Og Jesus dømmes, piskes og korsfestes. Hele Jesus-bevegelsen går i stå, i revers. Det er full skjæring.

Vi kunne sagt mye også i rike og trygge Norge om ting som skjærer seg, går i stå, i revers. Sykdom

fysisk som psykisk. Brutte relasjoner, 22. juli og all ondskap i verden som aldri tar slutt. Mismot og alt som ikke ble som vi håpet. Og vi må stadig ta inn over oss at ting, livet, håpet, skjærer seg. Skjærtorsdag forteller oss at det er igjennom at det skjærer seg at alt snur. Skjær kommer fra skir som er gammelnorsk og betyr renselse, ren. Blodet på korset er full skjæring som en konsekvens av at det har skjært seg for oss mennesker, men aller viktigst er det vår renselse og vår frelse. Vårt nye dørstolpemerke.

Å få gi den frelsen, det håpet, midt i et liv som skjærer seg, var Jesu store glede denne siste uken. Jesus hadde lengtet inderlig til å spise påskemåltidet med disiplene før han skulle lide. Lurer på hva jeg hadde gjort den siste kvelden hvis jeg visste jeg skulle dø dagen etter. Jeg hadde akkurat en begravelse hvor avdøde ønsket å dø hjemme. Det ble ordnet og i tre uker kunne familie og venner få komme, overnatte en natt eller to, og i ro og fred ta farvel. Det ble en fin og trygg avskjed som de gledet seg over i ettertid. Men Jesus hadde ingen hjemmesykepleie som til en hver tid kunne gi

han tilpasset smertelindring. Nei, hans behandlere ga han smerteforsterkning og smerteforlengelse. Å ikke være full av angst før den siste timen i Getsemane, og glede seg inderlig over påskemåltidet med det i vente, hadde vel knapt noen av oss klart. Men den dobbeltheten sto Jesus i. Med vissheten om lidelsen som kom, gledet han seg inderlig over fellesskapet med vennene. Og når han sa han aldri mer skulle spise påskemåltidet og drikke vinen, så var poenget at når han gjør det neste gang så er Guds rike kommet. Neste gang vi spiser sammen er Guds rike her. Når jødene avslutter sitt påskemåltid sier de: Neste år i Jerusalem. Uansett hvor i verden de er og hvordan forholdene er i Jerusalem. Neste år i Jerusalem. Neste gang i Guds rike. Og når er neste gang? Etter oppstandelsen. Hver gang nattverden er blitt delt og feiret siden oppstandelsen. Til minne om Jesu som gir sitt liv for oss, da er Jesus nær, da er Guds rike nær. De var 12 som delte den første nattverd, siden har det vokst til titusener, til millioner, ja, vel til milliarder. Og der er vi med. Derfor samles vi til nattverd her i dag. For å få en smak av Guds rike,

og få nytt mot på veien frem til dagen hvor Guds rike kommer for fullt. Hebreerbrevet får siste ordet:

23 La oss holde urokkelig fast ved bekjennelsen av håpet, for han som ga løftet, er trofast. 24 La oss ha omtanke for hverandre, så vi oppgløder hverandre til kjærlighet og gode gjerninger. 25 Og la oss ikke holde oss borte når menigheten vår samles, som noen har for vane. La oss heller oppmuntre hverandre, og det så mye mer som dere ser at dagen nærmer seg.